

Kurzus kódja(i): FLMD16-212.37

Kurzus címe: A road movie műfaji mintázatai a magyar filmben

Tanár neve: Gelencsér Gábor

Kurzus időpontja, helye: kedd 10:45-12:15 -135

Kurzus típusa: szeminárium

Kurzus leírása: A kurzus a nemzetközileg igen (el)ismert, de a magyar film történetével kapcsolatosan ritkán emlegetett műfajjal, pontosabban annak mintázataival foglalkozik. Mintázataival, hiszen a magyar filmben klasszikus, hollywoodi értelemben vett road movie-val nem találkozunk. Annál izgalmasabb a műfaj modernista jelenléte – értelemszerűen a hatvanas évek újhullámától –, majd változatos témájú, társadalmiságú és formájú jelenléte a későbbi korszakokban, egészen az ezredforduló fiatal filmjéig. A szemináriumi előadásokra épülő órákon ennek a ritka, egyszerre műfaji és szerzői hibrid-jelenségnek a történetét tekintjük át, egy-egy reprezentatív példa részletes elemzésével.

Elsajátítandó kompetenciák: képesség: művészeti jelenségek történeti elemzésének, kritikai értelmezésének képessége magyar filmtörténeti kontextusban
attitűd: a művészeti jelenségek társadalmi háttérének minél alaposabb megismerésére
autonómia és felelősség: tudatos reflexió a művészeti jelenségek történeti és kulturális beágyazottságára

Módszer: az egyes művek szoros elemzése közös szemináriumi munka keretében

Kurzus teljesítésének követelményei:

- a kővér betűvel kiemelt (kötelező) filmek ismerete (az óra elején megírt filmismereti teszt 3 alkalommal hagyható ki vagy háromszor lehet sikertelen)
- szakirodalmi olvasottság
- szemináriumi kiselőadás az egyes tematikákból vagy házi dolgozat: egy szabadon választott (kivéve a kötelező filmeket) film elemzése (terjedelem: 8–12.000 karakter; beadási határidő: utolsó óra, dec. 13.)

Témák és (kötelező) filmek:

1. szept. 13.: Bevezetés
2. szept. 20.: A hatvanas évek újhulláma 1. (Bacsó Péter: *Szerelmes biciklisták*, 1965; **Bacsó Péter: *Fejlövés*, 1968**)
3. szept. 27.: A hatvanas évek újhulláma 2. (**Herskó János: *Szevasz, Vera*, 1967**; Mészáros Márta: *Eltávozott nap*, 1968)
4. okt. 4.: Mentális utazásfilm 1. (Révész György: *Utazás a koponyám körül*, 1970; **Huszárik Zoltán: *Szindbád*, 1971**)
5. okt. 11.: Nemzedéki közérzetfilmek (**Gábor Pál: *Utazás Jakabbal*, 1972**; Zsombolyai János: *A kenguru*, 1975)
6. okt. 18.: A nemzedéki közérzetfilmek reflexiója (**Jeles András: *A kis Valentinó*, 1979**; Tolnai Szabolcs: *Nyári mozi*, 1998)
7. nov. 8.: A rendszerváltás útkeresői (**Szomjas György: *Mr. Universe*, 1988**; Dárday István – Szalai Györgyi: *Nyugattól Keletre, avagy a média diszkrét bája*, 1993)
8. nov. 15.: A rendszerváltás vesztesei (**Vajda Péter: *Itt a szabadság*, 1990**; Salamon András: *Zsötem*, 1992)
9. nov. 22.: Mentális utazásfilm 2. (**Janisch Attila: *Hosszú alkony*, 1997**; Gárdos Péter: *Az utolsó blues*, 2001)
10. nov. 29.: Visszatérés-filmek (**Paczolay Béla: *Kalandorok*, 2008**; Groó Diána: *Vespa*, 2009)
11. dec. 6.: Műfaji változatok (**Árpa Attila: *Argo*, 2004**; Rohonyi Gábor: *Konyec*, 2007)
12. dec. 13.: Az ezredforduló fiatal filmje (**Hajdu Szabolcs: *Bibliothèque Pascal*, 2010**; Kocsis Ágnes: *Pál Adrien*, 2010)

Kötelező irodalom: Cohan, Steven – Ina Rae Hark (szerk.): *The Road Movie Book*, Routledge, London – New York, 1997, 1–14.
Kovács András Bálint: *A modern film irányzatai. Az európai művészfilm 1950–1980*, Palatinus, Budapest, 2005, 124–136.

David Laderman: *Driving Visions. Exploring the Road Movie*, University of Texas Press, Austin, 2002, 1–42, 247–270.
Pápai Zsolt: *Hollywoodi reneszánsz. Formátörténet és európai hatáskapcsolatok a hatvanas–hetvenes években*, Gondolat, Budapest, 2020, 94–102, 424–428.
